

Porizica iz DUBIVA

KAKO SU AQUA I NERO SPASILI BIŠEVSKO MORE

Financira
Europska unija

Program
ZA RIBARSTVO
I AKVAKULTURU

Dragi čitatelji, veliki i mali,

vjerojatno već znate da je dom FLAG-a Škoji otočno područje satkano od 117 otoka, otočića i hridi od kojih su najveći Hvar, Vis i Šolta. Život naših stanovnika oblikuje more koje je baš kao i nama važno i mnogim morskim bićima, vidljivima, ali i onima ljudskom oku nevidljivima, poput planktona.

Ovog puta donosimo priču pričograditelja Stjepana Mijata Zaninovića koji nas, kroz svijet čudesnih bića i njihovih dogodovština, uči o ljepoti brige za more i neraskidivoj vezi čovjeka i mora.

Ovom pričom pozivamo čitatelje da i oni postanu sustvaratelji priča o moru, istraže svijet morskih dubina te da i oni sami ispričaju priču koju njima pričaju more i njegova bića.

Na kraju priče očekuje vas mala riznica znanja o morskim bićima koja su uključena u dogodovštine glavnih junaka s listom pitanja o priči.

Na koncu, nadamo se da će ova priča doprinijeti rastu brige za naše škoje...jer... naši su škoji..tvoji i moji..

Vaš tim FLAG-a Škoji

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost FLAG-a Škoji.

FLAG Škoji

Trg 30. svibnja 1992. br. 2

21480 Vis

Tel: 021 717 011

E-pošta: info@flag-skoji.hr

Tekst: Stjepan Mijat Zaninović

Ilustracije: Hijadica Gamulin, Depositphotos

Lektura: Zorka Bibić Pilloni

Grafičko oblikovanje i priprema: Pero Vojković

Tisak: XXX, Zagreb

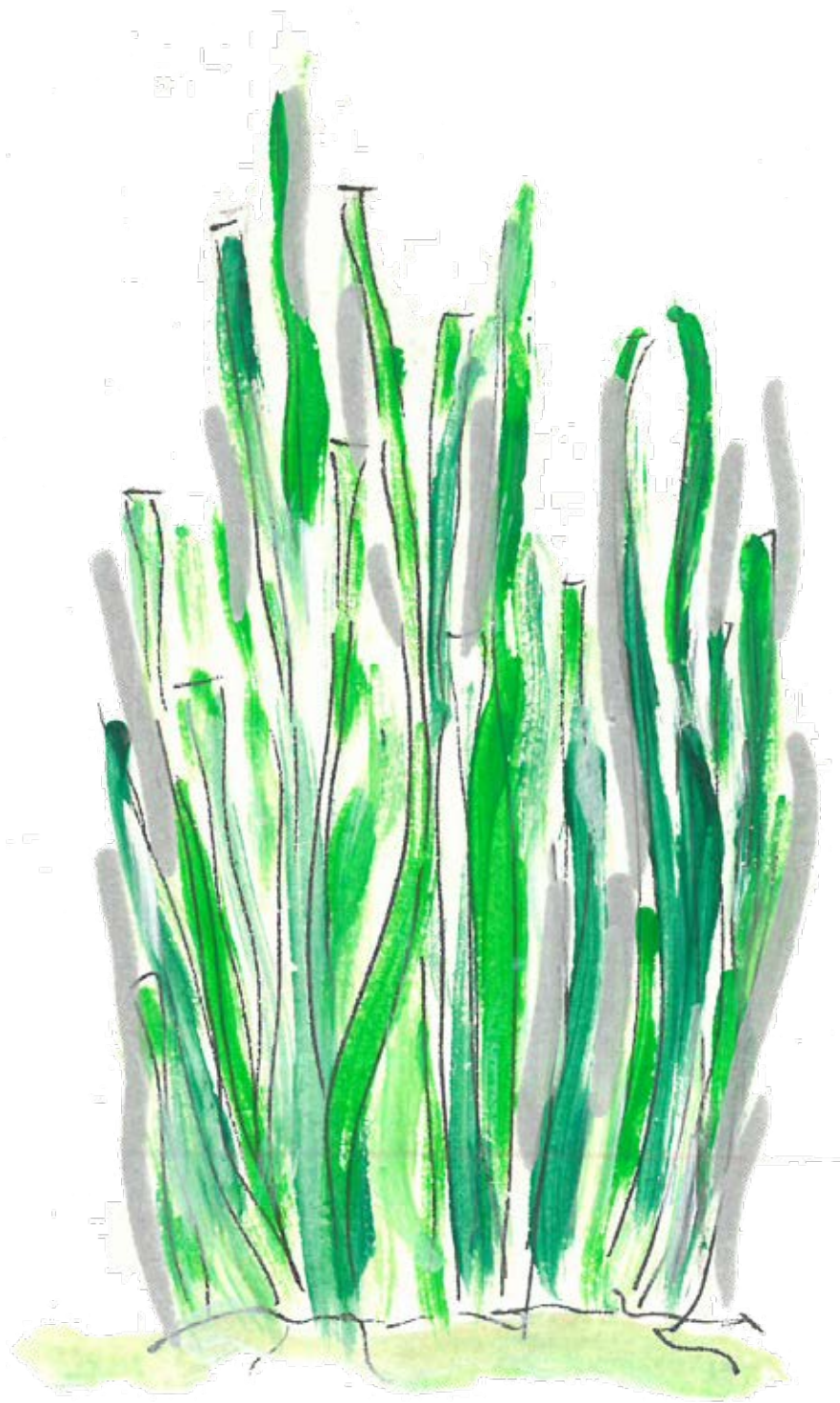
Vis, 2025.

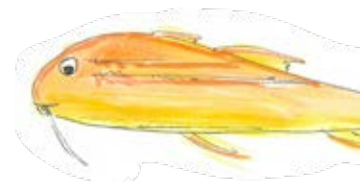
ISBN 978-953-46199-1-9

PRIZŃA iz DUŠINA

KAKO SU AQUA I NERO SPASILI BIŠEVSKO MORE

a dnu mora, pod udaljenim otokom, živjela je mala sirena sa svojom majkom.

Živjele su u špilji u kojoj je mala Aqua provodila većinu vremena.

Društvo joj je pravio mali crni dupin.

Često je ostajala sama s njim dok je majka tražila hranu. Oluja ga je otrgla od obitelji dok je bio beba. Imao je sreće što su ga struje donijele pred špilju dviju dobrih sirena, čuvarica mora. Aqua ga je pronašla i od tada su oni najbolji prijatelji. Njegova crna boja bila je neobična za to područje, stoga su ga odlučile nazvati Nero.

Aqua je bila mala i smjela se igrati samo na pijesku ispred špilje. Zid posidonije tvorio je prsten oko njenog igrališta. Nije se bojala njihovih uspravnih listova koji su se ujednačeno klanjali moru. Čas na jednu, čas na drugu stranu.

Uživala je kada bi neki stanovnik tajanstvene livade preplivao njenim dvorištem. Najčešće su to bili pirci.

Razbojnici morskog dna koji patroliraju svojim područjem.

Imala je priliku vidjeti i brkate trlje, koje bi se često zaustavile na njenom pijesku i prekopale ga u potrazi za hranom. Nero je uživao u pokušajima lova na bilo kojeg prolaznika, ali sve su okolne ribe već naučile da je još premalen i prespor da bi ikog uhvatio.

Mala Aqua bila je dijete i nije još znala što sve more krije.

Jednom je plivala tik uz travnati zid svog igrališta, pogleda izgubljenog daleko u šumi posidonije. Odjednom, pogled joj je privuklo duguljasto stvorenje crno-sive boje. Brzo je otplivala natrag u špilju i stisnula se uz Nera. Samo taj dio nemani koji je ona vidjela bio je duži od njenog repa, a širok kao njen vrat.

Kasnije joj je majka rekla da se te zmijolike životinje zovu ugori. Snažne glave naoružane šiljastim zubima i skliska mišićava tijela činili su ih glavnim zvijerima podmorja u kojem su sirene živjele.

Aqua je očito vidjela nekog starog ugora koji bi rado kušao kakvog su okusa sirene. Od toga dana postalo joj je jasno zašto mora slušati mamu, ali njezina zna-

tiželja nije se ugasila.

Još uvijek je željela vidjeti kako izgleda svijet van špilje i pjeskovitog igrališta...

Nije joj se dalo čekati dok naraste, no strah od stvorenja koje nije mogla vidjeti sa svog igrališta držao ju je prikovanu uz bijeli pijesak. Jedna od njenih najdražih aktivnosti bila je ležati na pijesku i gledati ribe dovoljno hrabre da plivaju daleko od dna.

Voljela je vidjeti male gavune koji se sunčaju pod površinom. Često su tu prolazile svakakve ribe: srdele, skuše, lokarde, palamide, ponekad i tuna. Majka joj je rekla da je jednom čak vidjela i ogromnu sabljarku.

Voljela je zamišljati da je ona neka od tih sretnih riba koje plivaju i istražuju more. Gledati svijet njihovim očima bio joj je omiljen način zaokupljanja mašte.

Kada bi mama skupila dovoljno algi za taj dan, vratila bi se i krenula pripremati ručak. Odnedavno je i Aqua pomagala u sjeckanju algi školjkom Jakbove kapice. Mama je čuvala more i nikada nije nabrala previše algi na istom mjestu ili pokupila previše školjki.

Znala je da će se more brinuti o njoj ako se ona bude brinula o njemu.

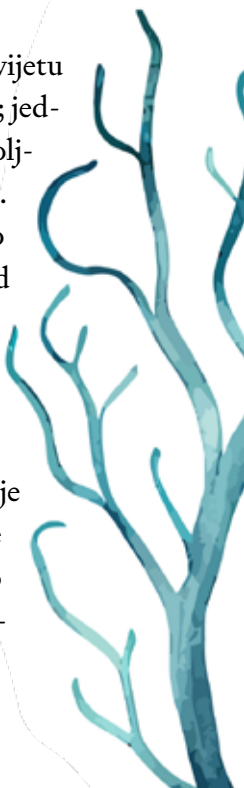
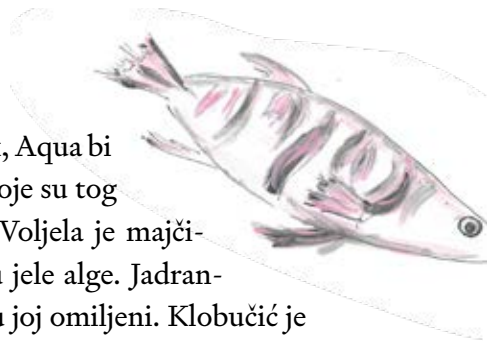
Dok bi pripremala ručak, Aqua bi majci pričala o ribama koje su tog dana prošle oko špilje. Voljela je majčinu kuhinju. Većinom su jele alge. Jadranski bračić i padina bili su joj omiljeni. Klobučić je smatrala slatkišem i bila je tužna što je njihova špilja na prevelikoj dubini da bi tu rasli.

Kada bi vidjela majku kako se vraća kući s jednom rukom iza leđa, znala je da joj nosi buket morskih poslastica. Od sreće bi brzo zaplivala u krug na svom pijesku, što bi izazvalo mali vrtlog i ostavljalo prekrasne tragove u pijesku. Nero je obožavao čekati da Aqua podigne vrtlog i onda se zaletjeti kroz njega.

No klobučići su bili rijetki i rasli su na samo nekoliko metara dubine.

Majka je riskirala otkrivanje vanjskom svijetu skupljajući ih. Aqua bi većinu odmah pojela; jednostavno nije mogla odoljeti, ali bila je dovoljno mudra da ih nekoliko sačuva za kasnije. Spremala bi ih u svoj dio špilje, pod veliko petrovo uho koje joj je majka poklonila. Pod njim je čuvala sve svoje vrijedne stvari. Bili su to samo biser i jedna figurica.

Majka je govorila da je biser bio dar od njezina oca; bisernice su česte u moru iz kojeg je on dolazio. Kada ih je napustio, majka nije imala snage čuvati to zrno pijeska obloženo sedefom. Htjela ga je baciti, ali nije mogla iz-

brisati tog čovjeka iz života svoje male ribice. Poklonila je biser Aqvi kao jedinu uspomenu na oca kojeg se vjerojatno ni ne sjeća.

Figurica nije bila tužna uspomena; bila je dar koji je more donijelo Aqvi za vrijeme jedne strašne oluje. Majka i ona nisu izlazile iz špilje dok god se more nije uspavalo. Kada se more smirilo, izašle su i vidjele da je lisnati zid posidonije pretrpio veliku štetu. Na pijesku pred špiljom bilo je puno smeća. Dok su čistile igralište, Aqua je ugledala figuricu. Znala je da ne pripada ovamo; nije bila morska, došla je iz svijeta iznad površine.

Maleni dječak držao je crnu grančicu i nosio okrugle naočale. Napravljen je tako da su mu usne zamrznute u mistični polusmiješak. Nije mogla ne primijetiti trag nalik na munju na njegovu čelu.

Aqua je zaključila da je to nekakva greška, ali dječak joj se svidio.

Dok more nije poslalo Nera, malena figurica bila je njen jedini prijatelj dok bi majka tražila hranu. Igrala se s njim po špilji i pijesku. U njezinoj glavi, on je bio čarobni dječak koji spašava more. Zakopavala bi ga u pijesak, stavljala ga da jaše na sporim zvjezdacama i vodila ga u šetnje špiljom.

Nero ga je pronašao dok je bio mali i okušao svoje zubiće na

njemu. Od tada je u zasluženoj invalidskoj mirovini pod sjajnim petrovim uhom s ostalim blagom. Izlazi samo na posebne dane i kada su njegove čarolije neophodne. Nero je naučio da figurica nije igračka i više ga ne dira. Sada Nero redovito pronalazi školjke u pijesku ili, ako nema živih, uzima oklope onih koje je majka skupila za hranu.

Aqua se igrala u pijesku figuricom dok je Nero istraživao rubove posidonije. Njegova su se osjetila poboljšavala svakim danom, postajao je brži i okretniji. Ribe koje su živjele u i oko špilje nisu se još morale brinuti; daleko je Nero od svoje pune snage. Jedino što je u stanju uloviti su ježinci, zvijezde i trpovi.

Ježinca je pokušao uhvatiti samo jednom; Aqua mu je sat vremena čupala bodlje iz usta. Zvijezde su mu bile puno draže. Pokupio bi ih u usta i otplivao skoro do površine. Pogledao bi prema Aqvi i pustio da zvijezda pada i okreće se na svom putu do dna. Mala sirena obožavala je tu igru, a majka se nije ljutila jer bi zvijezde prošle neozlijeđeno. Neke su čak dobile i besplatno preseljenje na plodnija područja morskog dna.

Dok su se igrali jedne druge bezopasne igre, Nero je zamalo postao nečiji ručak.

Njegova najdraža igra bila je uhvatiti trpove u usta i stiskati ih kako bi se prepali i izbacili utrobu kroz usta. Aqua nije bila toliko očarana

tom igrom koliko Nero, ali znala je da se trpovima utroba brzo obnavlja, pa nije htjela uskratiti svom malom prijatelju izvor zabave.

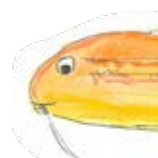
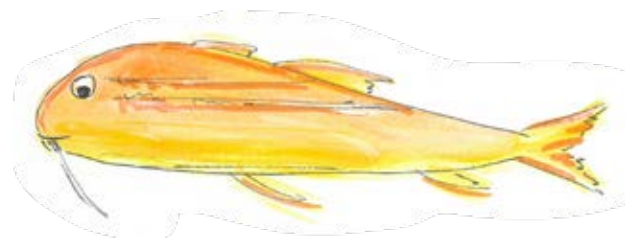
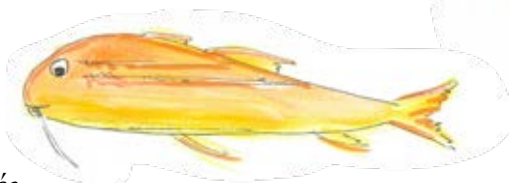
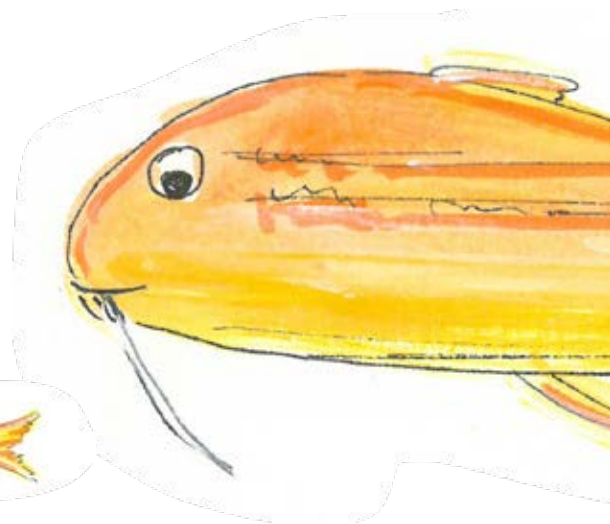
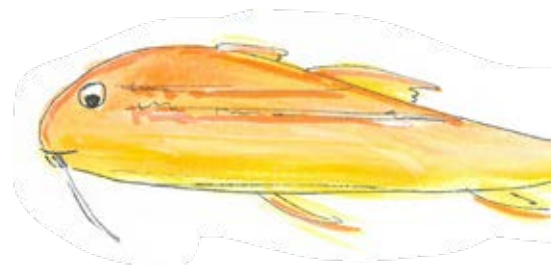
Toga dana na pijesku su se našla samo dva trpa koji su marljivo čistili dno kada ih je Nero prekinuo. Zabavljali su ga vrlo kratko jer su se brzo prepalili, a zelena tekućina se za par trenutaka proširila morem.

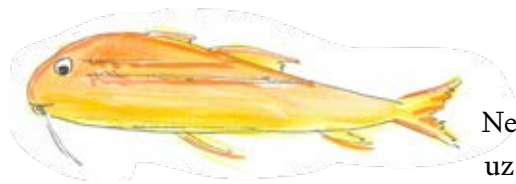
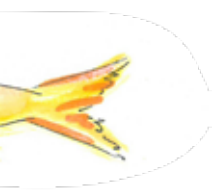
Ogorčen nedostatkom igračaka i ohrabren Aquinom nepažnjom, Nero je odlučio malo dublje zaviriti u carstvo posidonije. Na sićušnom dijelu pijeska koji nije bio prekriven lišćem odmarao se crni trp. Nero se sretno sjurio i uhvatio ga u usta. Kada je shvatio da to nije trp, već je bilo prekasno.

U ustima je držao rep crne nemani!

Ugor se naglo trznuo, oslobodio svoj rep, ugrizao Nera za nos i protresao ga kao igračku. Nevjerojatna je sreća što je skliznuo iz tih oštih zubi. Aqua je vidjela što se dogodilo, no zmijoliko stvorenje ju je šokiralo svojom pojavom i nije stigla reagirati.

Čak i da je mogla, ne bi bila u stanju učiniti mnogo, taj se divovski ugor doimao kao vladar morskog dna. Nije je ni pogledao nakon što mu je Nero ispao iz usta. Vratio se na dno među uspravno lišće, u svoje carstvo.

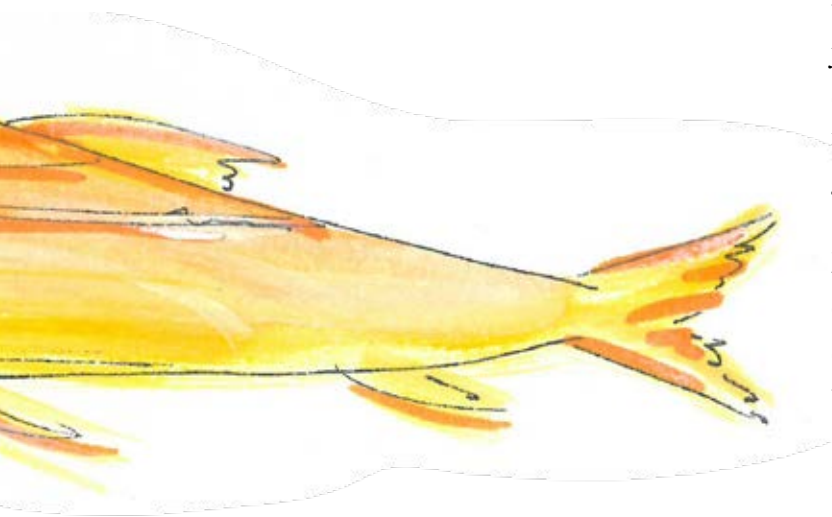
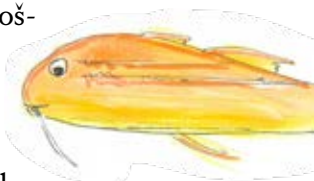

Nero je dojurio do Aque i stisnuo se uz nju. Bio je sretniji nego pametniji; ugor ga je uspio uhvatiti samo za rub donje čeljusti, što mu je omogućilo da sklizne. Tresao se od straha dok ga je Aqua grlila i pregledavala ranu.

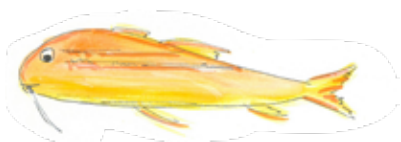

Na bradi su mu bile sitne rupice koje su se polako punile krvlju svaki put kad bi ih ona obrisala. To će zarasti brzo, ali ugor je uspio zariti svoje oštrice i u unutrašnju stranu čeljusti. Kako je Nero skliznuo, njegovi i ugorovi zubi su se sudarili. Mladi dupin nije se mogao mjeriti sa zubima zvijeri koja je progutala generacije i generacije riba.

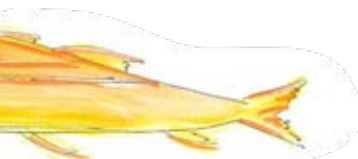

Nerovi zubi su popustili, savili se prema van i oslobodili ga. Kao uspomena na taj susret, dva zuba s desne strane virila su prema van. Taj neobični crni dupin tada je postao jedinstven.

Bio je to najgori dan u životu male sirene; dok majka nije došla, skrivala se s Nerom u špilji. Grčila ga je i brzo otopila strah koji ga je stiskao. Prije nego je majka došla, on se već igrao po špilji, čak je želio izaći van. Aqua još nije mogla zaboraviti scenu kojoj je svjedočila, stoga ga nije puštala van. Znala je da je to isti onaj ugor kojeg je ona jednom vidjela.

On je bio gospodar dna, skriven u crnoj šumi, ali je cijelo vrijeme bio tu.

Kada je majka došla, Aqua joj je ispričala što su proživjeli. Rekla je da se nikada više neće igrati vani, zaklela se da nikad neće preplivati preko odaja crne nemani. Majka je razumjela njen strah, ali je znala da će je znatiželja izmamiti s njenog pijeska.

Prvih dana, Aqua je stvarno bila preplašena i nije se približavala travnatom zidu. Nero se igrao isto kao i prije. Majka je već počela gubiti nadu kada joj je na pamet pala genijalna ideja. Nešto što je morala pokazati Aquu. Nikakav ugor nije je mogao zaustaviti u naumu.

Majka je željela iznenaditi kćer i nije joj rekla što je čeka. Mala sirena se opirala, ali na kraju je pristala poći s majkom. Čim su zašle na područje posidoni-je, Aqua se stisnula od straha, nije mogla pomaknuti rep. Kao da je nije slušao. Nero ju je gurnuo nosom ne bi li je ohrabrio. Mama ju je uhvatila za lice i blago joj objasnila da se nema čega bojati. Koliko god bio velik, ugor nije dorastao odrasloj sireni.

Vještine koje one imaju graniče sa čarolijom. One su čuvarice mora samo zato što su svoju snagu odlučile koristiti u dobre svrhe. Da žele, sirene bi mogle uništiti more.

Aqua je shvatila da se nema čega bojati uz majku i Nera. Odlijepila je pogled od dna i pogledala u plavetnilo. Plavetnilo je bilo prepuno raznih bića i mijenjalo je nijanse. Nije mogla vjerovati svojim očima kada je vidjela svijet izvan svog pijeska.

Svako jato crneja izazvalo bi uzbuđenje. Svaki zubat ili komarčica budili su divljenje u maloj Aquu. Tek je sada počela upoznavati more.

Plivali su dosta dugo i Aqua je već bila umorna kada joj je majka pokazala špilju iz koje je dopirala modra svjetlost. Uplivale su u špilju, a majka je znala kako će Aqua reagirati. Aqua nije mogla vjerovati. Plivala je brzo uz zidove špilje, po dnu, pa iskakala iz vode skupa s Nerom.

Tu su bili sigurni, skriveni od vanjskog svijeta. Ostale su tu dok sunce nije zašlo i povuklo za sobom čarobnu modru svjetlost. Špilja je još bila prekrasna, ali ni blizu kao dok ju je obasjavala svjetlost za koju je Aqua mislila da je nekakva majčina čarolija.

Kada joj je majka objasnila da nema veze s tim fenomenom, Aqua je preklinjala da se presele tamo. Starija sirena nije zaboravila da je njezina svrha čuvanje mora. Aqua se morala pomiriti s tim da će nastaviti živjeti u svojoj špilji koja se sada doimala dosadnom.

Putem natrag, postavljala je dječja pitanja majci koja je strpljivo odgovarala. Kada su stigle kući, Aquu je bilo jasno da ne može svojatati tako čarobno mjesto. Modro svjetlo pripadalo je svim stanovnicima mora i služilo je kao lijek za sve rane i bolesti.

U toj špilji, svi bi neprijatelji zakapali ratne sjekire i puštali da ih liječi njezina moć. Majka joj je rekla kako nije rijetkost da se u špilji susretnu hobotnice i ugori

ili zubaci i srdele, no nikada se nisu napadali.

Špilja je bila mjesto mira u koje su se životinje dolazile odmoriti, svi su poštovali to pravilo. Bilo bi bezobrazno kada bi se preselile tamo, narušile bi ravnotežu i možda prepale ostala stvorenja.

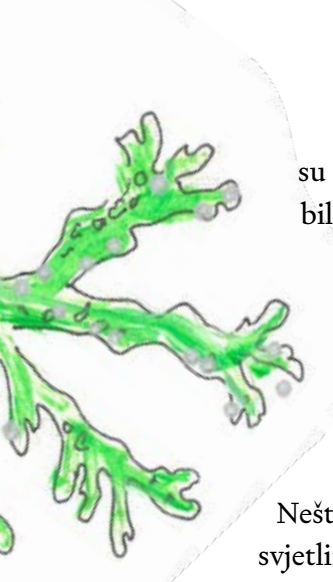
Ipak, nije sve bilo tako crno, majka joj je rekla da će često ići tamo.

Aqua je već dovoljno velika da prati majku u ekspe-

dicijama, a ni Nero nije više beba. Nije pretjerano narastao, ali je postao mnogo brži i okretniji. Nije više morao tako često izlaziti na površinu po zrak i tako se izlagati opasnostima koje vrebaju s brodova kojima upravljaju ljudi.

Tek sada, kad je počela istraživati more s majkom, Aqua je vidjela kakve strahote vrebaju morske stanovnike. Razumjela je da ljudi moraju jesti i ne bi se ljutila kad bi vidjela neku osamljenu udicu kako visi ispod ribarskog brodića. Nisu joj smetale ni vrše ako

su bile same, tolerirala je i mreže ako nisu bile prevelike.

No, nikako nije mogla podnijeti velike brodove koji za sobom vuku mreže po morskom dnu. Majka ju je naučila da se ti uništavači podmorja zovu koče.

Nešto blaža verzija bile su plivarice. One bi svjetlima namamile plavu ribu na površinu i potom je opasale mrežom, tako su stradavale čitave plove riba. One koje bi izbjegle mrežu ostajale bi zbunjene i nezaštićene, pa su bile lak plijen grabežljivcima.

Mrzila je plivarice, ali koče, koje ne samo da su lovile ribu nego su svojim mrežama uništavale dno, mrzila je još više. Ljutila se na ta bezobzirna stvorenja i izgarala je od želje da zaustavi takav izlov. Majka joj je objasnila da je uzaludno boriti se protiv njih.

Jednom, dok je Aquin otac još bio tu, majka i on su podigli strašne valove i potopili jednu koču. Mišlili su da će to naučiti ljude pameti.

Kako su se samo prevarili!

Došlo je još brodova s

još više mreža i još su okrutnije parali dno. Želja za zaradom svjetlila je poput svjetionika iz očiju ljudi.

Majka i otac morali su se sakriti jer ljudi misle da sirene ne postoje. Kad bi saznali da su stvarne, poslali bi vojske ribara i ronioca da ih uhvate. Sva čarolija koju sirene posjeduju ne bi bila dovoljna protiv toliko ljudi zaslijepljenih novim otkrićem.

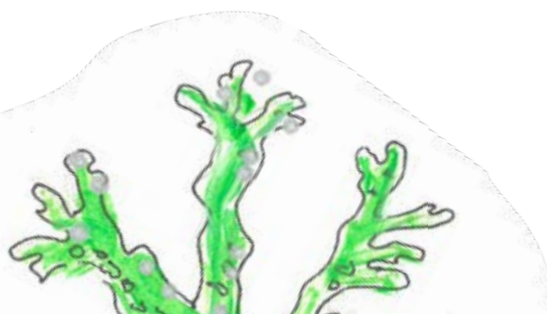
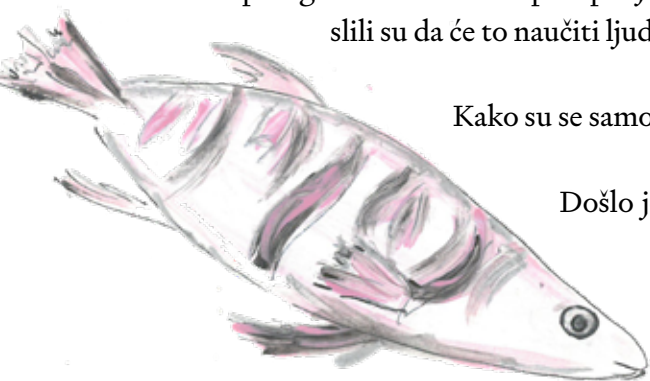
Ljudi smatraju da je svijet njihov, a sva bića njihovi podanici.

Sirene bi vjerojatno završile u akvarijima nekih bogataša gdje bi brzo umrle. Tako se Aqua morala pomiriti s činjenicom da ne može ništa učiniti kako bi zaštitila svoje susjede.

Već je par puta otišla s majkom do čarobne modre špilje i svaki put bi zatekli neku morsku životinju na rehabilitaciji. Najviše ju je očarala stara kornjača Dolorema koja se stala odmoriti u toj oazi.

Naučila je da kornjače žive jako dugo, ali i da to ne mora biti dobra stvar.

Stara se kornjača nagledala raznih strahota u svom dugom

životu. Želva je pričala svoje tužne priče znatiželjnoj sirenici dok je majka pomagala nekom sirotom hlapu koji je ostao bez jednih kliješta uslijed borbe s murinom. Neru nisu zanimale priče, pa je uživao u modroj svjetlosti koja se njihala u ritmu s morem. Aqvu su prošli trnci od glave do repa kada joj je želva ispričala što se dogodilo s njenom cijelom obitelji.

Nekada je kornjača bilo mnogo, kada je ona bila još mala. No, s vremenom su ih ljudi sve više lovili i tako je Dolorema odrastala u strahu. Do njezine zrelosti već je izgubila većinu obitelji, a onda, kao da izlov nije bio dovoljan, ljudi su počeli mahnito onečišćavati more.

Kornjače, koje su već bile desetkovane, tada su doživjele svoje najgore dane, rekla je Dolorema, a tuga joj se poput tamne koprene spustila na oči. Odlučila je ne pričati detalje Aqui, ne mora dijete još znati kako

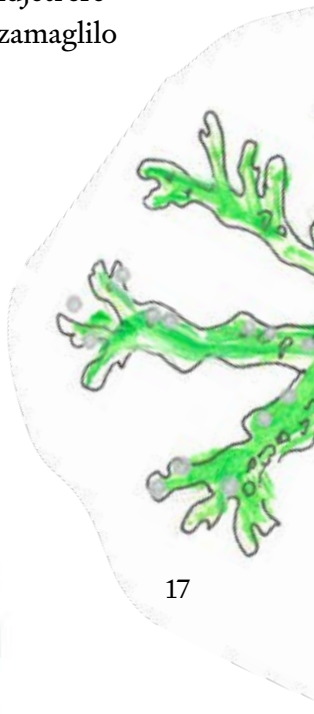
okrutan svijet može biti. Nije sigurna koliko ih je još ostalo, no znala je da još uvijek nije jedina želva u Jadranu.

Postojala je još rjeđa životinja od stare Doloreme, životinja koju su svi smatrali izumrlom. Čak ju je i Dolorema vidjela samo jednom u životu.

Tako agilna i elegantna u svom lovu na sitnu ribu, susret s mediteranskom medvjedicom bio je jedna od rijetkih sretnih uspomena koje je kornjača čuvala u svojoj velikoj glavi.

Sirenu je zanimalo kako su mediteranske medvjedice nestale i kako uopće izgledaju, no noć je zagrlila more i spremila modru svjetlost u svoje skute.

Morale su krenuti kući. Pozdravile su se s Doloremom kojoj se na trenutak u očima mogla vidjeti sreća, ali čim su sirene izašle iz špilje sivilo je zamaglilo njezine oči.

Ostala je tu još nekoliko dana sa svojim sjećanjima, a potom se vratila lutanju morem, nadajući se da će izbjeći ljude, njihovo oružje i otpad. Ponekad se pak nadala da će ih sresti i tako završiti svoje tužno putovanje na kojem je odavno sama.

Putem natrag, majka je objasnila Aqvi što su sredozemne medvjedice. Aqua se još više rastužila kada je saznala da se radi o vrsti tuljana. Majka je pogladila po glavi uz tajanstven smiješak i samo dodala kako nije sigurna da su u potpunosti nestale iz njihova mora.

To je malo smirilo sirenu koja je od tada provodila mnogo vremena razmišljajući o Doloremi i tim mističnim stvorenjima.

Sve se više osamostaljivala, pa je majka dopuštala da sama s Nerom odlazi u modru špilju. Uživala je u plesu svjetla i srebrnom pijesku koji je prekrivao dno. Na tom mjestu zaboravljala je sve strašne stvari koje se događaju u vanjskom svijetu.

Pomagala je ranjenim životinjama ili se samo igrala s njima jer su u špilji svi bili prijatelji. Njezina svjetlost bila je dovoljna za sreću svima koji bi je vidjeli, pa svađa nikada nije bilo.

Jednog dana Aqua i Nero uputili su se u špilju, a kada su već bili pred ulazom, Aqua je odlučila otići bliže površini ne bi li našla koji ukusni klobučić. Nero je samo

želio uživati u miru i sreći koji su ispunjavali špilju, pa je hitro uplivao unutra. Još hitrije je isplivao van, došao do Aque i skrio se pod njezin rep.

Aqua ga je pogledala u čudu i krenula prema špilji. Govorila je kako se nema čega bojati i kako su svi u špilji prijatelji, ali Nero ju je pratio sa sigurne udaljenosti.

Kada je ušla u špilju i ugledala neman kako se ljuškava na blagoj struji, ni njoj nije bilo svejedno. Proгутala je strah i došla do golemog ugora koji se polako okrenuo prema njoj. Glava mu je bila puna ožiljaka, a iz usta mu je virio komad tanke žice.

Nero je bio skamenjen na ulazu jer je prepoznao tog morskog lorda. Aqui je trebala koja sekunda da shvati kako je to upravo onaj ugor koji već godinama caruje posidonijom oko njenog doma. Shvativši to, ustuknula je i povukla se skroz do ruba špilje. Ugor im se obratio mirno, suprotno svim očekivanjima.

Dobro je poznavao Aqvu i Nera, susjedi su cijeli život i nije mu bilo drago što ga smatraju neprijateljem. Još više od njihovog mišljenja smetao mu je strah u njihovim očima kada su ga ugledali.

“Nisu sve stvari onakve kakvima se čine,” započeo je, a zatim dodao kako mu nikada nije bila na-

mjera ozlijediti Nera. Mogao je, da je htio, davno svladati i malog dupina i sirenu, no on uopće nije imao loše namjere. Objasnio je kako Nero sada ima iskrivljene zube samo zato što ga je ugrizao za rep dok je spavao svoj carski san.

Refleksno je uzvratio ugriz i od tada se oni njega boje kao nikoga drugoga. Moglo se vidjeti da je taj moćni i unakaženi ugor iskren.

Čak je dodao da on čuva njihovu špilju kada njih nema, što je sirenu rastužilo jer ga je cijeli život mržila i osuđivala. Kada se Nero uvjerio da mu Lazar, kako se ugor predstavio, neće ništa učiniti, došao je bliže i čak ga gurnuo nosom, željan igre.

Lazaru nije bilo do igre jer je duboko u svojoj utrobi imao zabodenu udicu.

To ne bi bio velik problem da na udici nije još uvijek bila privezana žica koja je bila toliko dugačka da mu je virila iz zubi. Ugori su poznati kao izdržljive zvijeri i nerijetko žive s udicama u utrobi, no kada na udici ostane komad sajle, to može zadavati muke.

Modra svjetlost i mir koji su vladali u špilji olakšavali su Lazarovu bol, ali nisu mogli izvući udicu iz njegove utrobe. Aqua je pokušala pomoći, ali je odustala kada je vidjela da nema dovoljno iskustva ni znanja da pomogne susjedu kojeg se bez razloga bojala cijeli život.

Odlučila je otići po majku, a Nero je ostao uživati u društvu zvijeri koja se nije imala čega bojati. Osim ljudi naravno; ljudi bi se svi trebali bojati, čak i sami ljudi.

Plivala je najbrže što je mogla, ne obazirući se na ništa oko sebe.

Jedino što je vidjela pred sobom bio je Lazar s udicom zabodenom u želudac. Cijeli život se bojala tog ugora bez razloga, a sada, kada se shvatila da je Lazarova osobnost suprotna njegovu izgledu i glasu koji ga prati, davala je sve od sebe da što prije dođe do svoje špilje.

Sada je bilo vrijeme ručka, a mama je rekla da će rano ujutro otići do jedne zabačene plaže skupiti ogrce i lupare. Aqua nije znala na koju je plažu mama mislila, i ako je ne pronađe u špilji, neće imati izbora nego čekati, a sva ova žurba bit će uzaludna.

Nije ni morala pogledati u špilju kako bi znala da mama nije unutra. Ogrci i lupari bili su jedno od Aquinih najdražih jela; taj miris bi mogla prepoznati čak i u snu. Kada je stigla u špilju, oči su joj potvrdile ono što je nos već odavno znao. Majke nema, još se nije vratila. Malena sirena zabije glavu u ruke i potone u očaj. Ne može opet ići do Modre špilje da se majka ne bi vratila, a što je ona duže ovdje, Lazar će duže patiti.

Čekala je majku toliko dugo da je zaspala. Kada se ujutro probudila, majke još nije bilo. Uхватила ju je panika. Ostavila je Nera i Lazara same u Modroj špilji cijelu noć, a majke još nema. Znala je da su njezini prijatelji sigurni u čarobnoj špilji, ali je željela što prije pomoći Lazaru. No, to nije bio njezin najveći problem. Majke još nije bilo; nikada je prije nije ostavila samu cijelu noć.

Nije znala gdje tražiti, ali nije mogla samo

čekati pa je odlučila ispitati susjede o svojoj majci. Svi su poznavali njezinu majku, ali nitko nije znao gdje bi mogla biti. Nešto nije bilo u redu i Aqua se odlučila vratiti u Modru špilju, možda je majka otišla nju potražiti tamo i sada je čeka. Već se uputila kad je osjetila strašnu glad, nije jela od jučer ujutro. Nije imala vremena za traženje hrane pa je pojela svoje zalihe klobučića i rekla figurici dječaka neka čuva špilju. Zamolila ga je i da joj nekako pošalje sve čarolije za čuvanje mora koje ima. Zagrlila svog sitnog, plastičnog prijatelja i uputi se u Modru špilju. Nadala se da će tamo pronaći majku kako pomaže Lazaru, ali nije se mogla otresti osjećaja da je nešto opasno pošlo po zlu.

Potvrdu svojih sumnji dobila je kada je stigla do špilje okićene plavim svjetlom. Majke nije bilo.

Osim Lazara i Nera, u špilji se nalazila i hobotnica. Aqua primijeti da ima sedam i pol krakova, umjesto osam. Vjerojatno je to ožiljak iz neke borbe s ugorom. Scena koju je Aqua ugledala bila je još šokantnija. U tom trenutku, Aqua postade sigurna da je Modra špilja čarobna, da čarolija postoji.

Lazar je mirno ležao razjapljenih usta dok je hobotnica, koja je sudeći po veličini bila mnogo mlađa od njega, svojim krakovima pokušavala izvući zaglavljenu udicu. Rekla je Lazaru da ostane miran i naglo gurnula krak u njegovu utrobu. Uspjela je napipati neko-

liko udica, ali joj je cilj bila ova sa žicom. Kao jedno od najinteligentnijih stvorenja u moru, hobotnica je znala da ne smije samo odvojiti i povući udicu jer će se naći u istoj poziciji. Pogledala je Lazara pogledom koji je govorio: „Ovo će boljeti“, te gurnula udicu prema dolje kako bi se odvojila. Lazar nije ni trznuo kada mu je udica zaparala utrobu. Bilo mu je drago što udica više nije zabodena u njega, ali je još uvijek bila u njemu. Hobotnica se dosjetila kako izvući udicu a da ne ozlijedi ugora, te snažno zabila udicu u krak. Tako je vrh udice bio zarobljen u njenom

mekanom kraku i nije nigdje zapinjao dok je izvlačila jedan od svojih sedam i pol krakova iz usta crne zvijeri.

Čim je udica izašla, na Lazaru se moglo vidjeti olakšanje, ali je Aqua znala da hobotnici smeta udica u kraku. Znala je da hobotnica može pomoći sama sebi i da će je Modra špilja izliječiti, ali je htjela pomoći toj plemenitoj životinji. Hobotnica joj reče da je iz nje bezbolnije izvući udicu vukući je prema naprijed. Tako bodlja koja je osiguravala da riba ne ispadne neće parati njen krak, već će za sobom ostaviti samo rupu koja će brzo zacijeliti. Aqua poslušala i gurne udicu. Vrh izviri s druge strane kraka, mala sirena uhvati udicu za vrh i polako je izvuče skupa sa žicom. Hobotnica zahvali i reče da se zove Gratia. Njihovo rukovanje prekine Dolorema koja je doplivala u špilju brzinom vjetra. Bila je vidno uznemirena pa joj je trebalo nekoliko trenutaka da uspije progovoriti. Kada se smirila dovoljno da može govoriti,

njene su riječi ispunile cijelu Modru špilju strahom.

Rekla je da je za vrijeme svog uobičajenog tužnog lutanja čula zvuk koji nije čula nikada prije u životu, ali je znala da je to krik iz očaja. Krik neke životinje koja zna da više ništa ne može učiniti kako bi spasila svoj život. Uputila se najbrže što je mogla prema izvoru zvuka, pored nje je proletjela Aquina majka. Plivala je nevjerovatnom brzinom i stigla do nesretne životinje prije Doloreme.

Kada je kornjača stigla, vidjela je groznu scenu. Ogromna mreža vukla se po dnu i uništavala sve pred sobom. Nažalost, ništa novo. No ovaj je prizor ovog puta bio još gori jer je u tu mrežu bilo uhvaćeno stvorenje za koje je Dolorema mislila da je izumrlo. Sredozemna medvjedica očajnički se pokušavala izvući iz mreže iako je znala da nema šanse.

Kada je Dolorema stigla, mreža se već približila površini, a sirena je svim silama pokušavala osloboditi sredozemnu medvjedicu. Shvativši da nema više vremena za igru, sirena odluči upotrijebiti jednu od svojih skrivenih moći. Iščupa jednu ljusku sa svog repa i krene sjeći mrežu. Mreža je već dobrim dijelom bila izvan vode kada je uspjela otvoriti rupu dovoljno veliku da kroz nju pobjegne većina riba. No, znala je da će se morati izložiti pogledima ljudi ako želi spasiti i sredozemnu medvjedicu. Oduči riskirati i nastavi sjeći mrežu iako je medvjedica bila tek nekoliko metara ispod površine.

Zнала je da već tada ljudi s kože mogu vidjeti tuljana u mreži i nju kako pokušava uništiti mrežu. Prvi harpun prohujao je pokraj njezina repa. Nije se obazirala. Drugi se zapleo u mrežu kad je već bila na površini, a medvjedica gotovo slobodna. Vidi kako je cilja krupan čovjek s osmijehom krvoločnog vuka na licu. Njegov pogled na trenutak ju je paralizirao, a to je bilo dovoljno da iskusni ubojica nacilja. Ruka mu je već skoro ispustila harpun, ali u posljednji tren na njega se baci neko dijete i gurne ga dovoljno da promaši sirenu. Čovjek se okrene i šamarom složi dijete na pod broda. U međuvremenu, sirena oslobodi medvjedicu i skupa krenu plivati u dubinu gdje će ih harpuni, koji su parali more kao gnjurci, teže pogoditi.

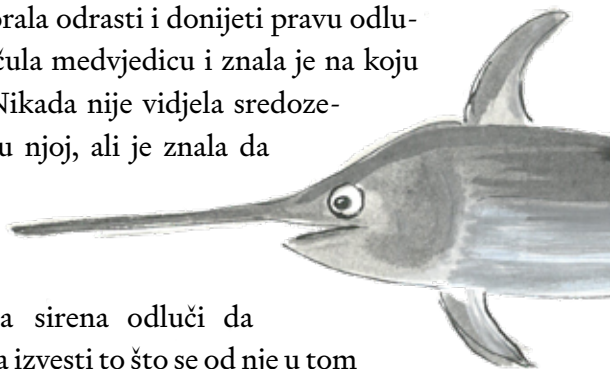
Dolorema je stajala preneražena, ali kada joj se pogled susreo s pogledom sirene, nisu morale izmijeniti ni riječ. Zнала je što treba učiniti, pobjeći u Modru špilju, obavijestiti Aquu i sve koje sretne putem što se dogodilo. Zнала je da su ljudi sada nanjušili krv. Ne samo da su otkrili stvorenje koje se smatralo izumrlim, već su otkrili stvorenje za koje se mislilo da ne postoji. Pozvat će pojačanje, brzo će se sve pročitati i možda će već danas njihov donekle mirni dom postati ratište. Naravno, mogla je sirena potopiti brod, to bi vjerojatno i učinila da nije bilo onog djeteta koje joj je spasilo život. Medvjedica je bila uznemirena i češće no obično je morala izlaziti po zrak, što ih je izlagalo opasnosti.

Koča nije odustajala, spustili su dva pomoć-

na brodića u more i pobacali sve udice koje su mogli pronaći u more. Mislili su da su medvjedica i sirena toliko naivne da će se odreći života za jednu skušu. Medvjedica je Doloremi viknula da bježe u njezinu špilju i da tamo dovede pomoć. Stara kornjača ničim nije pokazala da je čula tuljanicu, već je jurila prema Modroj špilji.

Aqua se morala oduprijeti strahu, ovo je bio trenutak u kojem je morala odrasti i donijeti pravu odluku. Dolorema je čula medvjedicu i znala je na koju je špilju mislila. Nikada nije vidjela sredoze-mne medvjedice u njoj, ali je znala da taj otok, osim Modre špilje, ima i Medvidinu špilju. Mala sirena odluči da ipak ne može sama izvesti to što se od nje u tom trenutku očekivalo. Reče Doloremi da je pričekala u Modroj špilji i dok se ona vrati, objasni Lazaru gdje se Medvidina špilja nalazi. Bez pozdrava, Aqua izleti iz Modre špilje, Nero je pratio iako mu je rekla da čeka u špilji. Plivali su što su brže mogli prema njihovoj malenoj špilji. Aqui je trebala pomoć njezinog čarobnog dječaka. Nikada brže nije stigla do svoje špilje i natrag u Modru špilju.

Već je bila pomalo umorna kada se vratila, ali bila je smirenija jer je imala svog čarobnog dječaka. Sada je Neru objasnila da pod svaku cijenu mora ostati u Modroj špilji; mjesto gdje ona ide bilo je previše opasno. Čak je i Gratiji rekla da ga sveže svojim kra-

kovima ukoliko pokuša pratiti je. Dolorema je Lazaru detaljno opisala gdje se nalazi Medvidina špilja. Lazar je bio čisti mišić i bio je mnogo brži od stare kornjače, pa je stoga bio bolji vodič, a ni njegov set zubi sigurno ne bi škodio. Budući da je Aqua bila umorna, obujmila je ugora oko vrata i pustila ga da pliva dok se ona odmarala. Lazar je plivao mahnito, a nakon minute ili dvije, mogli su čuti buku koja je dolazila s površine.

Iako je od ulaza u Medvidinu špilju do malenog žala koji se skrivao duboko unutar otoka bilo 160 metara, a prolaz je bio uzak, ljudi nisu odustajali. Pomoć im još nije ni stigla, a već su skoro završili svoj posao. Aqua je znala da su joj majka i tuljanica pobjegle do kraja špilje i sada su, zatočene u kutu, čekale da ih ljudi zarobe. Srećom, samo najmanji od tri broda koji su bili tamo mogao je proći kroz ulaz u špilju. Tri ribara, vođena pohlepom, ukrcala su se na mali brod i krenula prema svom blagu. Iznenadili su se kada su došli do dijela na kojem su morali napustiti

brod i plivati s harpunima u rukama prema medvjedi i sireni.

Aqua je izronila i pogledala dva broda koji su bili usidreni pred ulazom u špilju. Sidro manjeg broda bilo je vezano dotrajalim konopcem, pa su Lazar i Aqua bez većih problema prekinuli užu. Nije čak ni bila svjesna da to zna. Čim je brod bio odvezan i prepušten milosti mora, Aqua je odbacila milost i podigla jake valove. Veliki brod se nije pomaknuo jer je bio dobro usidren, ali manji brod se razbio o oštre stijene.

Valovi su uznemirili ljude koji su ostali na brodu. Bili su to samo stari ribar, na kojemu se vidjelo da su sol i novac izgrizli njegovu dušu, te mali dječak. Aqua je bila blizu površine što je ribaru bio znak da posegne za harpunom. Uspio je baciti prvi put i promašio. Dok je žurno skupljao konop na koji je harpun bio vezan da bi ponovno pokušao, dječak mu je sa leđa prišao i udario ga demizanom vina po glavi.

Čovjek je pao preko ograde broda u nesvijest. Čim je dotaknuo more, vino i krv su obojali površinu crveno. Znala je da nije mrtav, ali mu nije htjela pomoći jer je morala spasiti svoju majku i tuljanicu kojima su se ostali ubojice sigurno približili. Pustila je nesvjesnog ribara da pluta s licem okrenutim prema dnu, pogledala dječaka s koče u oči i primijetila sličnost sa svojim plastičnim prijateljem. Dječak koji joj je spasio život također je nosio okrugle naočale, imao je i nekakav ožiljak na čelu, samo je umjesto grančice u ruci držao vrat demižane.

Aqua mu je pokazala svog plastičnog dječaka i on se nasmijao kao da je vidio davno izgubljenog prijatelja. Aqua mu je bacila plastičnog dječaka kao znak zahvale što joj je spasio život, a zatim se uputila prema ulazu u špilju. U međuvremenu, Lazar je već uhvatio jednog od ribara koji su lovili veliku sirenu.

Špilja je bila mračna, a oni se nisu dobro pripremili, nije mu bilo teško uhvatiti jednog od njih za nogu i izvući ga van iz špilje. Na ulazu je sreo Aquu koja je

iz ruku prestrašenog ribara otela harpun. On je bezuspješno pokušavao pogoditi Lazarovo vitko tijelo. Nakon što je ostao bez harpuna kao da se predao, Lazar ga je bez problema povukao u dubinu. Naoružana harpunom i sa mnogo boljim vidom u mraku nego što su ga imali ljudi, mala sirena krenula je spasiti majku i tuljanicu.

Sredozemna medvjedica i Aquina majka stisnule su se na malenom žalu u potpunom mraku. Tuljanica Adriana tresla se od straha. Sitno žalo se pomicalo pod njom i osim mora koje je milovalo zidove špilje, to je bio jedini zvuk. Mrak je bio apsolutan, pa su se ljudi morali osloniti na sluh. Znali su da su sirena i tuljanica skrivene na žalu. Pohlepa ih je požurivala, ali strah od bića za koja su čuli samo u bajkama ipak je bio jak.

Aqua je mogla plivati brže od ljudi. Ubrzo je bila tek nekoliko metara iza njih, a oni to uopće nisu znali. Pratila ih je sve dok nisu došli do kraja špilje. Tamo je bila prostorijica s malenom plažom na kojoj se tu-

ljanica skrivala iza sirene.

Sirena je znala da su je ti zli ljudi došli ubiti kako bi se proslavili. Ne samo nju, već i Adrianu. No, ti ljudi nisu znali da nisu dorasli mitskom biću. Biću koje je imalo more u svom srcu. Biću koje je more slušalo i poštovalo isto kao i ona njega.

Aqua naglo izroni. To prepadne ljude i oni se okrenu u njenom smjeru. Nisu mogli vidjeti ništa, pa su se prislonili jedan na drugog leđima i slijepo boli harpunima. Aqua izroni još jednom, a kapetan s vučjim osmijehom svom snagom baci harpun prema mjestu odakle je zvuk došao. Upravo ono što je Aqua htjela, ostao je bez harpuna. Ona je sada imala dva, oba su joj samo smetala.

Jednog harpuna baci u strop kako bi privukla pažnju ljudi. Dok su gledali prema gore, uhvati sitnijeg od njih i krene ga vući prema izlazu iz špilje. Nije joj bila namjera ubiti, samo ga je htjela izvući iz špilje kako bi se majka što lakše obračunala s krupnim kapetanom.

Kada je došla do izlaza, primijetila je da njezin teret više ne pruža otpor. Zaključila je da se utopio ili umro od straha. Ostavila ga je pred ulazom u špilju pred kojim je još uvijek bila usidrena velika koča. S

palube je gledao njezin
čarobni dječak i
njegova živa
verzija.

Starog ribara, nagrizenog od pohlepe i soli, više nije bilo na površini. Dječak samo pokaza u dubinu. Dok je Aqua pogledima pričala s dječakom, majka je svoju bitku privodila kraju.

Kapetan nije odustajao. Čak i sada, kada je potpuno sam bio zarobljen u utrobi otoka sa stvorenjem koje ga je odavno moglo učiniti hranom za ribe. Napipao je svoj harpun i onaj koji je Aqua bacila i, tako naoružan, krenuo je prema zvuku žala. U trenu kada je osjetio sitne oblutke pod svojom nogom, ispred njega zablistaju dva oka. Krv se u njegovim žilama zaledi, ali refleksno pokuša ubosti sirenu.

Majka se hitro izmakne i u sekundi povuče sve more koje je bilo u špilji prema sebi. Val koji ga je udario s leđa sruši kapetana, starog morskog vuka. Ranjene zvijeri su najopasnije, i on nekako uspije još jednom gurnuti harpun prema sireni. Ona se izmakne, no harpun se zabije u meko Adrianino tijelo.

Bijes obuze sirenu. Odluči da nema smisla pošteđeti onoga koji će pokušavati ubiti i svojim zadnjim dahom. Ponovno pokupi sve more iz špilje, zagri Adriano i usmjeri more prema izlazu. Stari morski vuk nije stigao niti viknuti. Val ga je gurao prema

izlazu, usput udarajući o stijene. Kada je izletio iz špilje, već je bio na svijetu na kojemu pohlepa nije vrlina.

Majka brzo ispliva s Adrianom kako bi pogledala njezinu ranu. Sreća u nesreći je bila što je Adriana tuljan, a oni imaju debele naslage sala pod kožom. Harpun nije ušao dovoljno duboko da napravi ozbiljnu štetu, ali će ipak morati malo na liječenje u Modru špilju.

Adriana zahvali svima i objavi radosnu vijest. Danas nisu spasili samo nju, nego i njenog mladunca koji se još uvijek razvijao u njezinoj maternici. Aqua zaplješće od sreće i pokuša tu informaciju prenijeti dječaku na koči. Nekim čudom, ili čarolijom, dječak je mogao razumjeti, pa i on zaplješće od sreće. Ostavi plastičnog prijatelja na palubi i skoči u more.

Zagrli sve prisutne, a oni mu zahvale za sve što je učinio. Spasio je obje sirene danas. On je bio dokaz da nisu svi ljudi zaslijepljeni pohlepom. On je još uvijek bio čist.

Nisu imali vremena za druženje, jer je trebalo prikriti dokaze kako još ljudi ne bi došli u nadi da će se obogatiti. Sreća je bila što su ribari bili toliko pohlepni da nisu zvali pomoć. To je znatno olakšalo skrivanje

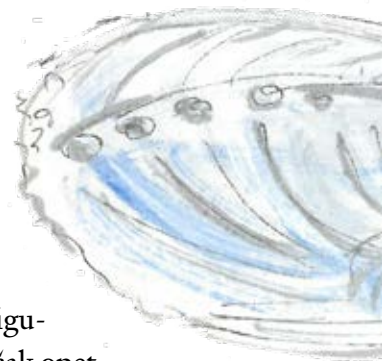
dokaza, isto kao i činjenica da je jedini preživjeli mornar bio dječak. Majka je znala što treba učiniti.

Pošalje dječaka da skupi plastičnu figuricu s broda i digne sidro. Kad je dječak opet bio u moru, sirena u dlan uzme malo mora i otpuhne ga prema dječaku. More se pretvori u sitan prah i uđe u dječakov nos. Sirena mu objasni da sada, neko kratko vrijeme, može disati pod vodom. Naredi Aqui neka povede dječaka i Adrianu u Modru špilju; ona će doći ubrzo.

Kada su Aqua i prijatelji bili na sigurnoj udaljenosti, majka skupi svu svoju snagu i podigne oluju kakva se nije dogodila još od onda kada je s Aquinim ocem potopila onu koču. Njoj oluja nije smetala, plivala je uz dno dok je more uništavalo koču.

U Modroj špilji, Nero, Lazar, Dolorema i Gratia s oduševljenjem dočekaju Aquu, Adrianu i dječaka. Dječak se upozna sa svima i shvati da može razumjeti životinje. Gratia brižno pogleda ranu koju je Adriani zadao pokojni morski vuk. Nije bilo strašno, dan-dva u Modroj špilji i bit će kao nova. Majka upliva u čarobnu špilju i tako upotpuni ovo raznoliko društvo.

Objasnila je da će oluja trajati barem dva dana. Ljudi će pronaći samo ostatke kočice i pripisati to strašnoj oluji i pogrešci pokojnog morskog vuka. Jedini preživjeli, dječak s naočalama, će biti pronađen na istom

otoku koji je krio Modru i Medvidinu špilju. Na prekrasnoj pješčanoj plaži Salbunari.

Plan je da on objasni onima koji ga pronađu da je kapetana pohlepa gonila kroz oluju, što ga je koštalo broda, posade i života. On će reći da je preživio zahvaljujući ostacima kočice i ničeg se od brodoloma ne sjeća sve do buđenja na plaži usječenoj u otok Biševo. Tako će zaštititi sirene i Adrianu od ekspedicija koje bi sigurno stigle za potvrditi njihovo postojanje, a možda mu pak nitko ne bi ni vjerovao.

Dječak je želio ostati zauvijek sa svojim novim prijateljima, ali mu odrasla sirena objasni da će biti mnogo korisniji na površini. More se zna brinuti samo za sebe, no ne može se boriti protiv ljudi. Zbog toga su ljudi kao on neophodni za opstanak života u moru. Dječak zadovoljno kimne i prvi put u životu se osjeti važnim, prvi put mu je netko zadao zadatak koji je sa sobom nosio odgovornost.

Aqua zamoli majku neka ponovno puhne more u dječakova pluća kako bi mogao disati pod vodom. Htjela ga je odvesti u svoju špilju, pokazati mu svoje petrovo uho i svoj biser, vratiti plastičnog dječaka u mirovinu. Majka pristane, ali su morali čekati da oluja prođe.

Dva je dana ekipa bila na okupu i pričala priče o raznim događajima u moru, a dječak se zaljubljavao u sve što more krije. Čak ni Dolorema nije više imala naočale od tuge preko očiju, upoznala je Adrianu.

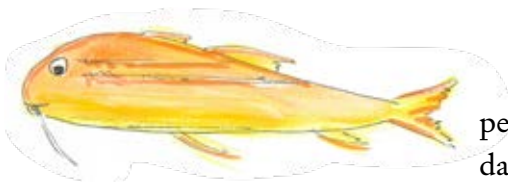
Ne samo da je upoznala jednu sredozemnu medvjedicu, nego je ta tuljanica u sebi nosila novi život. To je značilo da je tamo negdje još najmanje jedna odrasla sredozemna medvjedica. Nada se vrati u njezino srce i Dolorema prva napusti Modru špilju.

Adrianina rana je brzo zarasla zahvaljujući špilji. Ona zahvali svima, rekavši da su svi dobrodošli kod nje u Medvidinu špilju. Također je dodala kako će često dolaziti u Modru špilju sada kada zna da je društvo odlično, a atmosfera čarobna.

Gratia je obznanila da mora pronaći novi dom jer su njezina braća i sestre zauzeli područje oko Modre špilje. Aqua ju je bez pitanja pozvala da živi kod njih u špilji ili barem negdje blizu. Hobotnica je oduševljeno prihvatila, a majka je blagoslovila poziv.

Svi su se uputili prema malenoj špilji u kojoj su živjele sirene, čuvarice mora. Lazar, ta moćna grdosija, elegantno je uplivao u svoje carstvo posidonije. Nero je krenuo u potragu za trpovima i zvijezdama čim je vidio bijeli pijesak ispred svoje špilje. Gratia je odlučila smjestiti se u rupi malo iznad njihove špilje, ali je obećala da će svakodnevno dolaziti igrati se s Nerom i druženje sa sirenama i Lazarom.

Aqua i Nero više se nisu bojali Lazara pa je njegova glava od tada često ležala na pijesku ispred špilje za vrijeme druženja. Dječak se oduševio ovom mnogo skromnijom špiljom, kao i blagom koje mu je Aqua pokazala. Položili su plastičnog dječaka pod veliko

petrovo uho i dogovorili se da će on često dolaziti na more oko otoka Biševa kako bi se mogli družiti.

Majka je rekla da će mu ponekad dopuštati da diše pod morem, ali ne prečesto, moć nije nešto čime se treba razbacivati.

Stigao je trenutak rastanka dječaka i njegovih novih prijatelja. Aqua i majka su ga otpratile do Salbunare, usput su još jednom prošle cijeli plan i priču. Dječak je sve upamtio, bio je spreman.

Dani su prolazili, a sirene i prijatelji nisu čuli da se organizira neka posebna potraga za njima, što je značilo da je dječak svoj prvi zadatak obavio uspješno.

Kada je dječak bio siguran da je zadatak izvršen, došao je s majkom i ocem na malenom ribarskom brodu ispred Salbunare. Ribe i galebovi su javili to sirenama i one su se uputile prema ljudima.

Aquinu majku su galebovi obavijestili vide li druge ljude kako bi se sirene uspjele sakriti.

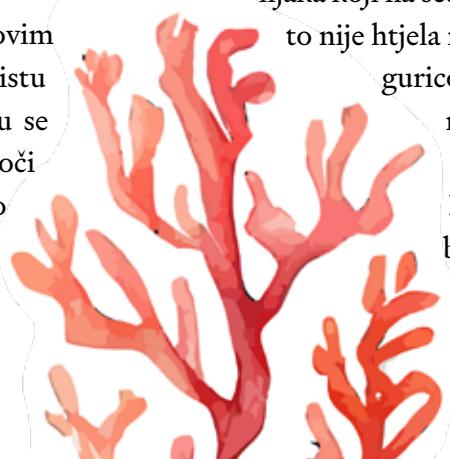
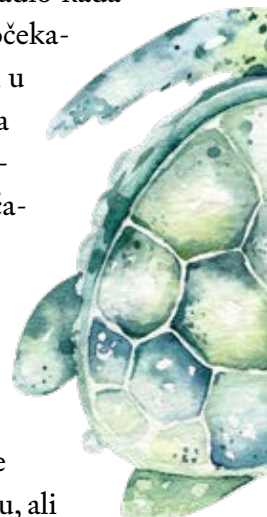
Dok je majka razgovarala s dječakovim roditeljima, koji su u sebi imali istu blagost kao i on, Aqua i dječak su se igrali. Saznala je da se našao na koči morskog vuka samo zato što je htio vidjeti kako takav brod lovi ribu, nakon što je to vidio htio je otići,

ali nije imao kako. Aqua ga sramežljivo upita je li plastična figurica dječaka s okruglim staklima na licu njegova i predstavlja li njega. Dječak se iskreno nasmijao, ali bez trunke podrugljivosti i objasnio maloj sireni kako je nekada prije plastični dječak pripadao njemu, ali mu je pao u more kada se jednom igrao na djedovom brodu.

Pokazao je svoj ožiljak na sredini čela, koji je bio samo ravna crta. Objasnio je da ga je zaradio kada je tek naučio hodati, ali se nije naučio dočekati na ruke. Plastični dječak je imao ožiljak u obliku munje i to je bilo dovoljno Aqui da shvati kako to nije on. Ipak je bilo zanimljivo tko je taj dječak pa je zamolila živog dječaka da joj ispriča.

On joj je ukratko objasnio da je dječak čarobnjak koji se bori protiv zla. To je bilo dovoljno da bi Aqua još više zavoljela svoju izgrizenu figuricu. Ponudila je svog prvog prijatelja svom novom prijatelju, ali je dječak odbio. Rekao je da ima još igračaka i čak je ponudio Aqui da joj donese novog malog čarobnjaka koji na sebi nema tragove Nerovih zubi. Aqua to nije htjela ni čuti. Znala je što je sve prošla s figuricom i koliko joj znači. Novo ne znači nužno i bolje.

Kada je noć već padala, a sunce je bilo uokvireno među punte Salbunare, dječak i njegova obitelj su

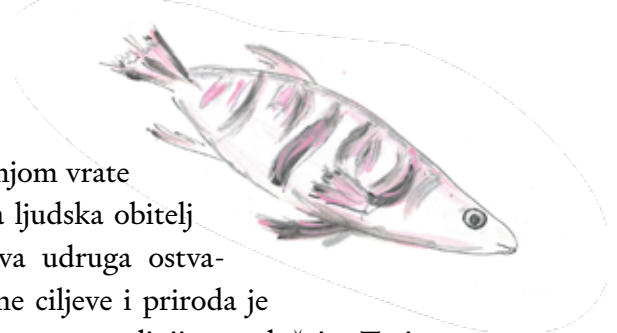

morali otići. Obećali su se vratiti, a dječak je rekao da će ponijeti knjige o malom čarobnjaku. Aqui riječi knjiga i čitanje nisu mnogo značile, ali joj je novi prijatelj objasnio što je to. Možda bi bilo bolje da joj nije objasnio, jer ovako nije mogla dočekati ponovni susret i slušanje priča o malom čarobnjaku.

Mala obitelj je održala obećanje i već nakon nekoliko dana bila je ponovno pokraj Biševa. Aqua i dječak su se udubili u knjige, a majka je dječakovim roditeljima pričala o raznim događajima i stvorenjima u moru. Vidjelo se da ti ljudi vole prirodu i more, da cijene svaki život jednako i da žele pomoći sirenama s njihovim zadatkom. Odлучili su postati čuvari mora, ali na površini. Kupili su komadić zemlje na Biševu, u Salbunari, te izgradili skromnu kućicu. Osnovali su udrugu kojom će se boriti za očuvanje mora i prirode, udrugu u koju će okupiti one slične njima. One koji nisu zatrovani novcem, one čija srca još nije nagrizla pohlepa. Sirene nisu znale što riječ udruga znači, ali im je bilo drago što će imati pomoć i izvan mora.

Druženja su se nastavila, a dječak i njegovi roditelji nikome nisu otkrili tajnu o sirenama. Adriana je na svijet donijela prekrasnog malog tuljana i kad je bio dovoljno snažan da je prati otplivala je sve do Grčke gdje je bilo nešto više sredozemnih medvjedica. Nagovorila ih je

nekoliko da se s njom vrate u Jadran. Malena ljudska obitelj je uspjela, njihova udruga ostvarila je sve zacrtane ciljeve i priroda je od tada bila u mnogo povoljnijem položaju. To je ohrabrilo sredozemne medvjedice i one su se počele povremeno pokazivati ljudima. Nisu nikada naletjele na nekoga s vučjim osmijehom i dušom nagrizenom pohlepom, možda su neki od ljudi koje su srele i bili takvi, ali su na moru gubili te grozne osobine. Susret s Adrianom i ostalim medvjedicama uvijek bi izazvao oduševljenje. Ljudi su uz pomoć napora male obitelji i susreta sa sredozemnim medvjedicama shvatili da treba čuvati ne samo more, nego cijelu prirodu.

Od tada je teško naći komade plastike po moru, nema više ni koča koje voze pohlepni ribari, a čak je i Dolorema došla napraviti gnijezdo u Salbunari. Dječak i njegova obitelj pazili su da jaja te nekada tužne želve budu sigurna. Trudili su se pomoći svakom živom stvoru koji je trebao pomoć.

Aqua je bila ponosna na svoje bezrepe prijatelje, a majci je kroz glavu često prolazila misao: „Da je barem više ljudi kao oni. Kada bi bar svaki otok, svaka rijeka, svaka šuma i svaki komadić prirode imali takve čuvare.“

Pojmovnik:

Lokacije:

Modra Špilja, Biševo

Modra špilja na Biševu jedna je od najpoznatijih turističkih atrakcija u Hrvatskoj. Poznata je po svojoj predivnoj modroj boji koja nastaje kada sunčeva svjetlost prolazi kroz podvodni otvor i reflektira se od bijelog dna.

Špilja je duljine oko 24 metra, a ulaz u nju nizak i uzak, pa je ulaz moguć tek malim čamcem. Modra špilja bila je dostupna samo za ronioce sve do 1884. godine kada je probijen ulaz za čamce, što ju je učinilo popularnim turističkim odredištem.

Medvidina špilja, Biševo

Medvidina špilja nalazi se na jugoistočnoj obali otoka Biševa i jedna je od najdužih morskih špilja na Jadranu, duljine oko 160 metara. Na kraju špilje nalazi se mala šljunčana plaža, a njezina unutrašnjost djelomično je osvijetljena refleksijom svjetlosti kroz ulaz. Zbog svoje izoliranosti i tišine nekada je bila savršeno stanište za sredozemnu medvjedicu.

Plaža Salbunara, Biševo

Plaža Salbunara smještena je u zaštićenoj uvali na otoku Biševu, nedaleko od poznate Modre špilje.

Ime “Salbunara” dolazi od riječi salbun, što znači pijesak, jer je plaža prekrivena finim zlatnim pijeskom, što je rijetkost za otoke ovog dijela Jadrana.

Uvala je zaklonjena od vjetrova i pruža mirno more, savršeno za obitelji s djecom i ljubitelje opuštenog plivanja.

Likovi:

Lazar (ugor)

Ugor izgleda kao zmija. Može biti od svijetlosive do crne boje, ovisno o terenu na kojem živi. Neki primjerci mogu narasti i do 100 kg, no to je vrlo rijetko. Kod nas se mali ugori nazivaju **šilavci** (po šilu - alatu za odinčitanje (vađene) ribe iz mreža) i puštaju se natrag u more. Imaju jako oštre zube i prekriveni su sluzi zbog koje ih je teško uhvatiti u ruke.

Ugor se lovi u vrše, na parangal ili samolovkama.

Odličan je u brujetu s palentom, no ukusne su i fete većih ugora zapečene na gradelama.

Dolorema (glavata želva)

Glavata želva najbrojnija je vrsta morske kornjače u Jadranu. Ime je dobila po “velikoj glavi”. Mužjaci cijeli život ostaju u moru dok ženke izlaze na obalu samo kako bi položile jaja. Onečišćenje mora velik je problem za glavate želve jer, između ostalog, znaju zamijeniti plastične vrećice za meduze koje obožavaju jesti. I ne, želve se ne moraju bojati da će ih među-

ze opeći jer su imune na njihov otrov. Osim meduza želve se hrane rakovima, školjkašima, mekušcima i ribama. Osim onečišćenja mora, ribarske mreže (aktivne i one koje su zapele pod morem) stvaraju želvama probleme jer se znaju zaplesti i uginuti jer ne uspiju izaći do površine kako bi udahnule. Osim velikih morskih pasa, odrasle glavate želve ne moraju se bojati nikog osim ljudi.

Morske kornjače u Hrvatskoj su zaštićene zakonom kao i brojnim međunarodnim konvencijama. Strogo je zabranjen svaki namjerni izlov, uništavanje, uznemiravanje ili trgovina ovim vrstama. Za ubijanje glatkih želvi predviđene su visoke novčane kazne.

Gratia (hobotnica)

Hobotnica je jedan od najpoznatijih stanovnika Jadrana. Nekada se nisu niti lovile, a skoro niti jele, bile su hrana za siromašne. Danas su jedna od najvećih delicija mediteranske kuhinje, no zbog dokumentaraca koji pokazuju koliko su hobotnice inteligentne, sve veći broj ljudi odbija jesti hobotnice. Zbog pretjeranog izlova, sve veći broj restorana povlači hobotnice sa svojih jelovnika.

Hobotnica je mekušac s osam krakova i tri srca. Poznata je po svojoj sposobnosti mijenjanja boje i teksture (slično kao lignja i sipa). Hobotnice se može loviti na razne načine, no jedan od najsigurnijih je da ih se u vršu ili na "moto" namami živim rakom, što je hobotnicama omiljena hrana. Zabilježene su snimke

u kojima hobotnica izlazi iz mora na obalu kako bi uhvatila raka.

Ugori su najpoznatiji neprijatelji hobotnica u Jadranu. Često se može uhvatiti hobotnicu bez jednog ili više krakova jer ih je izgubila u borbi. Slično gušterima koji mogu regenerirati rep i hobotnicama krakovi ponovno narastu.

Mama hobotnica čuva svoja jaja četiri do šest tjedana. Za to vrijeme se ne miče od njih i prestaje se hraniti pa mame hobotnice često ugibaju kada im se iz jaja izlegu svega 3 mm velike ličinke koje već izgledaju kao male hobotnice.

Adriana (sredozemna medvjedica)

Sredozemna medvjedica je tuljan, najrjeđi perajar na svijetu i jedan od najugroženijih sisavaca na Zemlji. Može doseći duljinu od 240 centimetara i masu od 320 kilograma. U Jadranu su poznate od davnina pa nose i razne nadimke. Adriana je jedan od nadimaka. Drugi, jednako poznat nadimak je - morski čovik.

Pošto se radi o sisavcu koji mora izlaziti na površinu da bi disao i na obalu kako bi okotio mlade, sredozemna medvjedica bila je ranjiva na utjecaj čovjeka. U prošlosti ljudi nisu znali koliko, za more maleno poput Jadranskog, znači samo postojanje tuljana pa su mnoge sredozemne medvjedice stradale od ruke ribara koji su ih smatrali štetočinama (krale su ribu i parale mreže). Još jedan od razloga zbog kojih se sre-

dozemne medvjedice ne može vidjeti jednako često kao prije, i zbog kojeg se sigurno neće vratiti, preveliko je uništavanje obale pretjeranom izgradnjom i masovnim turizmom.

Sada je vidjeti sredozemnu medvjedicu u našem moru gotovo nemoguće, no u zadnjih 20 godina ipak se ponekad pojavljuju svjedočanstva i snimke susreta s ovom veličanstvenom životinjom. Strogo su zaštićene.

Spominju se:

Ribe:

Pirak

Pirak je riba izduženog tijela i glave s vrlo velikim ustima u kojima se nalaze šiljati zubi. Na tijelu ima 5-7 okomitih šara smeđe-ljubičaste boje koje se izmjenjuju sa svjetlosmećkastom pozadinom koja prema trbuhu prelazi u bjelkastu. Obično narastu do 25 cm, a oni koje uhvatite uz obalu budu i dosta manji. Izraziti je grabežljivac i vrlo proždrljiva riba koju se relativno lako može uloviti na udicu. Zanimljivo je što pirci podvodnim ribolovcima znaju „otkriti“ gdje se nalaze hobotnice. Hobotnice su nevjerojatni grabežljivci pa ne čudi što pirci ponekad znaju čekati kako bi pokupili otpatke hobotničina obroka (kao što hijene čekaju da lav završi jesti). No, ako im se pruži prilika, pirci će svojim ostrim zubima odgrišti hobotničin krak. Naravno, ako ne budu dovoljno

brzi, hobotnica bi ih mogla smazati za desert.

Zubatac

Zubatac, ponekad nazivan i carem naših riba, ime je dobio po velikim, ostrim očnjacima. Uz komarču i lubina je najtraženija riba u Jadranu. Lovi ga se na parangal, udicu ili u velike ribarske mreže. Može narasti do metra duljine i imati do 16 kilograma. Obično se kreću u plovama (jatima) i iz razgovora s ribarima koji su ronili prilikom lova na zubace doznali smo da se radi o jako pametnim ribama. Predvodnik plove, kada shvati da su uhvaćeni u mrežu koja se steže oko njih, zna se jako zaletiti kako bi odvuкао dio mreže i tako stvorio izlaz za ostale zubace. Prilikom tog čina, predvodnik plove svjesno se žrtvuje kako bi dio ostale ribe mogao pobjeći. Zubaci žive i do 20-30 godina, a rastu jako sporo pa im prijeti smanjenje populacije zbog pretjeranog izlova. U ovom trenutku zubatac nije zaštićena vrsta.

Srdele

Srdela je jedna od najpoznatijih vrsta riba u Jadranu i vrsta kojoj mnoge obitelji u Dalmaciji mogu zahvaliti preživljavanje u teškim vremenima. Ova relativno sitna plava riba nema stalno stanište, već se u plavi stalno kreće u potrazi za planktonom i drugim sitnim morskim organizmima. Može narasti do 25 centimetara duljine i doseći masu od 80 grama, no u prosjeku imaju oko 30 grama.

Sigurnost od grabežljivaca pronalaze u brojnosti i

koordiniranosti kojom zbunjuju grabežljivce. Omiljena su hrana mnogim većim ribama, a ljudi srdelu jedu od davnina. Nekada zbog potrebe, sada zbog zdravlja, jer je srdela bogata Omega 3 i 6 mastima. Radi se o jednoj od najjeftinijih riba pa se i danas često može naći na stolovima.

Gavuni

Gavun je sitna plava riba koju ste vjerojatno vidjeli u divljini jer žive u plovama i često se zadržavaju tik ispod površine. Za ljetnih mjeseci vole se sakriti u sjenu koju bacaju usidreni brodovi. Popularna su hrana i mamac za udičarenje. Čak postoji i posebna mreža gavunar(k)a za lov gavuna. Od grabežljivaca se brane na sličan način kao srdele.

Delicija su uvaljani u brašno pa prženi u ulju te na kraju prelivevi limunovim sokom. Tako pripremljeni podsjećaju na slani čips, no beskonačno su puta zdraviji jer sadrže nezasićene masne kiseline, proteine i minerale koje se ne može pronaći u vrećici ultra-prerađenog čipsa.

Tune

Tijelo tunja je vretenastog oblika, usko i zašiljeno na vrhu glave, zadebljano pri sredini tijela, a od sredine prema repu se opet sužava. Na prsima ima dvije peraje, na trbuhu bliže repu još dvije. Na bokovima iza škržnih otvora ima bočne peraje, a na leđima jednu veliku. Rep je velik, repne peraje podjednake dužine s urezom pri sredini. Od leđne peraje prema repu

nalazi se niz manjih nazubljenih peraja. Toplokrvna je riba što znači da njezina tjelesna temperatura ne ovisi o okolini jednako kao kod hladnokrvnih organizama, no zbog svoje toplokrvnosti mora više jesti kako bi održala tjelesnu temperaturu. Ako ste ikada vidjeli zmiju u rano jutro, mogli ste vidjeti koliko su hladnokrvni organizmi ovisni o temperaturi okoliša jer je ta zmija vjerojatno bila izrazito spora prilikom bijega.

Tuna doseže težinu i do 650 kilograma, a može narasti preko 4 metra. Prosječna težina ulovljene tune u Jadranu je oko 12 kilograma, no znaju biti mnogo mnogo veće. Popularne su među sportskim ribolovcima, a velika tuna u Jadranu nema prirodnih neprijatelja.

Trlja kamenjarka

Trlja kamenjarka ili trlja od kamena ime je dobila po staništu na kojem obitava. Treba je razlikovati od trlje blatarice koja, u usporedbi s kamenjarkom, ima nešto okomitiju glavu u odnosu na tijelo. Najprepoznatljivija karakteristika trlji su brkovi ispod donje čeljusti kojima prekopava morsko dno u potrazi za crvima, rakovima i manjom ribom.

Radi se o ribi specifičnog okusa zbog čega je neki ljudi obožavaju jesti, dok drugima ne paše. Okus je rezultat trljine raznolike prehrane i veće količine joda od većine ostalih riba. Zbog svog posebnog okusa u antička vremena se vjerovalo u njezinu ljekovi-

tost. Danas je popularna pripremljena na gradele, dostupna je na ribarnicama i relativno se lako lovi u mreže.

Sabljarka (iglund)

Sabljarka je jedna od najpoznatijih riba na svijetu, ne samo u Hrvatskoj. Naraste do 450 cm i 650 kilograma. Vrlo je cijenjena među sportskim ribolovcima, većina mašta o borbi sa sabljarkom jer se radi o izrazito snažnoj, izdržljivoj i brzjoj ribi. Zabilježene su videosnimke na kojima sabljarka, uhvaćena na udicu, uskače u ribarske brodove i ozljeđuje ribare.

Najpoznatija karakteristika sabljarke je izdužena gornja čeljust koja izgleda kao sablja (mač), po čemu je vrsta i dobila ime. Izlov sabljarki strogo je reguliran i može ih se loviti samo uz posebne dozvole. Sportski ribolovci ih najčešće puštaju nakon ulova.

Skuše

Skuša je navikama slična srdeli i ostalim manjim plavim ribama, no ipak je dosta veća od srdele. U Jadranu naraste do 50 centimetara i 1 kilograma (1000 grama), no prosječno narastu do 20 centimetara i dosegnu masu od 700 grama. Skuša je prepoznatljiva po plavkasto-zelenim, valovitim šarama na leđima. Živi u plovama i hrani se manjom ribom. Neprijatelji skuša su veće ribe kao zubaci, tune, sabljarke...

Skuša je odlična pečena, a ne radi se samo o ukusnom, već i o iznimno zdravom obroku jer su skuše,

kao i ostala plava riba, bogate Omega mastima.

Bodljikaši:

Trpovi

Trpovi, kao i ostali bodljikaši, uopće nemaju mozak, no to ih nije spriječilo da zarade nadimak “morski usisivač” ili “čistač podmorja”. Žive na dnu i iznimno su korisni jer se hrane planktonom i organskim tvarima s dna mora (uginulim životinjama). Izgledaju neugledno i na dodir su vrlo ljigavi. Kada su uznemireni, imaju specijalni napad - izbace utrobu što je većini grabežljivaca (uključujući ljude) strašno i ili gadljivo pa trpove ostavljaju na miru. Trpovima nije problem povratiti cijelu utrobu jer im se ona brzo obnovi, a oni nastavljaju nesmetano čistiti morsko dno.

Ježinci

Većina ljudi ne bi rekla da su trpovi bodljikaši jer nemaju izražene bodlje kao najpoznatiji predstavnik bodljikaša u Jadranu - ježinac. Najčešće okrugli, ježinci su prekriveni pomičnim bodljama. Između bodlji su ljepljive nožice kojima se ježinci drže za podlogu. Poznato je da se te prijanjajuće nožice koriste kako bi se “ukrasili” i što bolje uklopili u okolinu. Najčešće se kite ostatcima algi.

Zanimljivo je i da su im usta, s pet poprilično strašnih zuba (apsolutno bezopasni za ljude), s donje

strane, a izmetni otvor (guza) s gornje strane. Dakle kada vidite ježevu kućicu u moru, veći otvor su usta, a manji otvor služi za izbacivanje izmeta.

Ježinci su pokazatelj čistog mora pa ako se ikada zateknete na području prepunom ježinaca, budite sretni. Iako nisu ugroženi, ježince ne treba ubijati ni vaditi van mora, naročito ne samo da bi ih se ostavilo da uginu kako bi ih se moglo očistiti od bodlji, a kućicu koristiti kao ukras.

Neki ljudi vole jesti ježince, a ni hobotnica neće odoljeti ježincu ako joj se pruži prilika.

Zvijezde

Zvijezde, iako ne izgledaju tako, strah su i trepet među bodljikašima i školjkašima. Izrazito su grabežljive, a hrane se trpovima i školjkama. Neće preskočiti ni lagan obrok poput strvine neke ribe. Bojama se razlikuju ovisno o staništu, a kod nas su najpoznatije smeđa (djeluje dlakavo na dodir) zvijezda i crvena (pod prstima kao da je prekrivena kožom) zvijezda.

Raširen je podatak da se zvijezde ne treba vaditi iz mora jer ugibaju čim napuste more. To nije točno, no zvijezde su jako osjetljive i kratkotrajno vađenje iz mora može im, ako ne uginu, uzrokovati velike probleme (stanice krenu odumirati zbog nedostatka kisika).

Za zvijezde, isto kao i ježince, vrijedi pravilo da ih

ostavite na miru i da ih nikada ne vadite iz mora kako biste od njih napravili ukras.

Školjke i puževi:

Jakobova kapica

Jakobova kapica endemska je vrsta Sredozemnog mora. Ime je dobila po svetom Jakovu (sv. Jakov stariji), zaštitniku hodočasnika. Školjka ima prepoznatljiv oblik lepeze, a često se povezivala s hodočašćem na grob svetog Jakova, jednog od apostola, u Santiago de Compostelu u Španjolskoj. Hodočasnici su nosili ovu školjku kao simbol prepoznatljivosti, ali i kao alat. Danas je još uvijek popularan suvenir, mnogi je koriste za čišćenje ribe, a meso joj se smatra delicijom.

Petrovo uho

Petrovo uho puž je koji živi na ogromnom području. Nema ga jedino oko Južne Amerike i istočne obale Sjeverne Amerike. Kod nas se zove petrovo uho jer oblikom podsjeća na uho, a “Petrovo” je povezano sa svetim Petrom. Petar je prije nego ga je Isus pozvao da bude apostol bio ribar pa ga se smatra simbolom ribara i mora. Popularan je suvenir jer je ljuštura s unutarnje strane prekrivena sedefom, istim materijalom od kojeg su napravljeni biseri. Meso je jestivo. No mnogo je lakše na dnu mora uočiti ljušturu koja bljeska nego živog puža jer se gornja strana ljušture, obrasla u male alge, odlično stapa s okolinom.

Alge:

Posidonija

Posidonija, kod nas lažina, endemska je morska cvjetnica koja raste u Sredozemnom moru i jedna je od najvažnijih biljaka za očuvanje zdravlja mora. Često nazivana “plućima mora”, posidonija proizvodi velike količine kisika i pruža dom mnogim morskim životinjama. Livade posidonije važne su i za mladunce riba jer pružaju sklonište od predatora. Nažalost, zbog ljudskih aktivnosti i klimatskih promjena, posidonija je danas ugrožena i radi se na njenom očuvanju. Čak se sade i nove livade posidonije kako bi se vratila na mjesta na kojima je prije rasla.

Jadranski bračić

Jadranski bračić jedna je od najvažnijih smeđih algi u Jadranskom moru. Raste na kamenitim obalama u plićim dijelovima mora, često zajedno s livadama posidonije. Jadranski bračić stvara “podvodne šume” koje pružaju stanište brojnim organizmima, poput sitnih rakova, puževa, mlađi riba (bebe ribe) i drugih beskralješnjaka.

Jadranski bračić igra ključnu ulogu u morskom ekosustavu jer stabilizira podmorje, filtrira vodu i doprinosi bioraznolikosti. Osjetljiv je na zagađenje, sidrenje brodova i promjene u temperaturi mora zbog čega ga se, kao i druge autohtone alge, treba čuvati.

Jadranski klobučić

Jadranski klobučić je vrsta zelene alge koja nije teško uočiti na kamenitom dnu jer ima dugu stabljiku koja završava u širokom okruglom “klobuku”. Alga sadrži kalcijev karbonat (sastavni dio mnogih vrsta kamenja) zbog čega klobuk ima bjelkastu boju i pod rukom je čvršći nego bi se očekivalo. Zanimljivo je da se radi o jednostaničnom organizmu. Naraste do visine od 5-10 cm. Crvene krvne stanice ili eritrociti jedna su od najmanjih stanica u ljudskom tijelu sa samo 0,0075 milimetara debljine (7,5 mikrometara) i da bi dosegli visinu od 5 centimetara, što je 50 milimetara, trebalo bi ih složiti u toranj od čak 6667 eritrocita.

Padina

Padina je vrsta smeđe alge koja raste na kamenitom morskom dnu, često u plićaku. Ima prepoznatljive listove nalik na lepeze ili školjke koji se blago uvijaju prema gore. Ti listovi obično imaju bjelkaste ili svjetlije rubove zbog naslaga kalcijevog karbonata koji ovu algu čine čvršćom na dodir. Pruža stanište mnogim sitnim morskim organizmima i doprinosi stabilnosti ekosustava na kamenitim područjima. Smatra je se pokazateljem čistoće i ekološkog zdravlja mora.

Pitanja za ponavljanje i razmišljanje

O priči (razumijevanje teksta):

1. Gdje se priča događa?
2. Tko je glavni lik u priči?
3. Po čemu su sirene posebne?
4. Kako se zove ljubimac glavnog lika?
5. Tko na početku djeluje kao glavni “negativni” lik?
6. Koga Aqua upozna u Modroj špilji?
7. Po čemu je Modra špilja posebna u ovoj priči?
8. Tko predstavlja najveću opasnost za morski svijet u ovoj priči?
9. Tko spasi glavnog lika od “likova u službi problema”?
10. Što si naučio/la iz ove priče?
11. Koji su ti bili najzanimljiviji dijelovi priče? Zašto?

O biljkama životinjama i prirodi (priroda i društvo):

1. Koje vrste riba se spominju u priči?
2. Koje ugrožene vrste se spominju?
3. Što predstavlja najveću opasnost za te ugrožene vrste?
4. Koje vrste bodljikaša se spominju u priči?
5. Spominje li se neki morski puž ili školjka?
6. Koje životinje iz priče imaju sposobnost regeneracije?
7. Koje životinja iz priče nisu hladnokrvne?
8. Koje vrste algi se spominju u priči?
9. Može li se iz priče naučiti nešto o ribarstvu?
10. Može li se iz priče naučiti nešto o ekologiji?

FLAGŠKOJI

LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA U RIBARSTVU ŠKOJI
FISHERY LOCAL ACTION GROUP ŠKOJI